Gemeente Borne

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
5 november 2024

Agendapunt
Concept Energiestrategie Twente 2.0

Nummer
24int04157

Onderwerp
Concept Energiestrategie Twente 2.0

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
In de periode 2020-2021 hebben de Twentse gemeenten, samen met de provincie, het waterschap, de netwerkbeheerders en maatschappelijke organisaties een eerste Regionale Energiestrategie Twente (RES Twente 1.0) opgeleverd en vastgesteld. In de RES 1.0 staat de ambitie om in 2030 1,5 TWh aan hernieuwbare elektriciteit op te wekken in de gewenste verhouding van 60% wind en 40% zon, en om Twente als warmteregio te ontwikkelen.

De afgelopen periode is gewerkt aan de RES 2.0, waarin o.a. de ruimtelijke invulling van de afgesproken doelen voor windenergie en zonnevelden in Twente zouden worden vastgelegd. Inmiddels heeft de Provincie met haar nieuwe beleid rond zonnevelden en windturbines, dat naar verwachting door vaststelling van de Omgevingsverordening Overijssel in oktober van dit jaar definitief wordt, invulling gegeven aan deze ruimtelijke kaders. Daarmee vervalt dit als belangrijk onderdeel van de RES 2.0.

Om invulling te geven aan de overige ambities uit de RES 1.0 en om tot nieuwe samenwerkingsafspraken rond de uitvoering van beleid te komen, ligt nu de concept Energiestrategie Twente 2.0 (EST 2.0) voor reacties voor.

De Energiestrategie Twente 2.0 kan gezien worden als een programma onder de Omgevingswet. Dit is een beleidsinstrument waarin beleid nader uitgewerkt wordt. Het vaststellen van een dergelijk programma is de bevoegdheid van de colleges van B&W, het college van GS en het Dagelijks Bestuur van Waterschap Vechtstromen. Het besluitvormingsproces biedt de gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het Waterschap de kans voorafgaand aan de vaststelling van het programma geconsulteerd te worden.

We vragen u in te stemmen met de door ons college vastgestelde reactie. De integrale reactie wordt aangeboden aan de voorzitter van het Breed Bestuurlijk Overleg RES. De reactie zal meegenomen worden bij het opstellen van de ontwerp Energiestrategie Twente 2.0, die naar verwachting in januari 2025 voor vaststelling zal worden voorgelegd aan de colleges van B&W van de Twentse gemeenten, Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel en het dagelijks bestuur van het Waterschap Vechtstromen.

1 Inleiding

In 2019 kwam op nationaal niveau het Klimaatakkoord tot stand. Het Klimaatakkoord beschrijft maatregelen en afspraken tussen overheden en meer dan 100 bedrijven en maatschappelijke organisaties, die er toe moeten leiden dat de uitstoot aan broeikasgassen (CO_2) in Nederland in 2030 met minimaal 49 procent[1] is afgenomen, ten opzichte van de uitstoot in 1990. Het Klimaatakkoord vraagt onder meer om regionale afstemming over de opwekking van regionale elektriciteit en de verdeling van warmte. Die afstemming moet plaatsvinden in 30 regio's, waaronder de regio Twente.

De RES Twente 1.0 is in juli 2021 door vrijwel alle RES-partners vastgesteld. In de RES Twente 1.0 zijn de volgende afspraken gemaakt:

- In Twente in 2030 1,5 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken met wind en zon;
- Daarbij te streven naar een energiemix van 60% windenergie en 40% zonne-energie;
- Twente te positioneren als warmteregio, met als belangrijke stappen:
    - Samen te werken bij de ontwikkeling van een regionaal warmtenet Twente
    - Samen te werken bij het beschikbaar maken van biogas en groen gas;
- Minimaal 50% lokaal eigendom van alle duurzame energieprojecten als uitgangspunt te nemen;
- In de Twentse Energie Agenda samen te werken aan innovatieve ontwikkelingen, kennisopbouw en energie-gerelateerde arbeidsmarktvraagstukken.

In de RES 1.0 zijn afspraken gemaakt over het volume van duurzame elektriciteitsopwekking, maar is niet bepaald op welke locaties en onder welke condities dat mogelijk is. Afspraken over de ruimtelijke invulling zouden onderdeel zijn van de RES 2.0. Inmiddels heeft de provincie ruimtelijke kaders voor zowel zonnevelden als windturbines opgesteld, en als instructieregels opgenomen in de ontwerp Omgevingsverordening Overijssel. De gewijzigde Omgevingsverordening Overijssel wordt naar verwachting in oktober van dit jaar ter vaststelling voorgelegd aan Provinciale Staten. Hiermee is een belangrijke pijler onder de RES 2.0 komen te vervallen.

Om invulling te geven aan de andere ambities van de RES 1.0 en om afspraken te maken voor een constructieve toekomstige samenwerking op de klimaat- en energiethema's is de Energiestrategie Twente 2.0 (EST 2.0) opgesteld.
In deze Energiestrategie 2.0 spreken de RES partners af om de samenwerkingsafspraken te herijken met als doel om een gelijkwaardige samenwerking in de toekomst zo goed mogelijk te borgen. En om de samenwerking meer te richten op het gezamenlijk ontwikkelen en uitvoeren van energiebeleid.

De aard van het energievraagstuk is anders dan bij het opstellen van de RES 1.0. Inmiddels is meer dan duidelijk dat aanvoer, transport en leveringszekerheid van energie geen vanzelfsprekendheden meer zijn. Door de kwetsbaarheid van de transport- en distributienetwerken – vooral van het elektriciteitsnetwerk - ondervinden bedrijven nu al directe gevolgen omdat ze geen uitbreiding van hun transportcontract kunnen krijgen. Ook voor huishoudens bestaat de kans dat zij op termijn gevolgen gaan ondervinden van de transporttekorten van het elektriciteitsnet. Ons energiesysteem vraagt om een nieuwe benadering. Van een centraal systeem naar een meer decentraal systeem met een gebalanceerde afstemming van opwek en vraag. In de EST 2.0 wordt

[1] Inmiddels verhoogd naar 55% CO2 uitstoot reductie t.o.v. 1990.

voorgesteld om in Twente concrete scenario's uit te werken voor het vormgeven van decentrale energiesystemen. Waarbij voortgebouwd wordt op de toekomst scenario's die momenteel in de provinciale energievisie voor Overijssel opgesteld worden.

Daarnaast verkennen we hoe we gezamenlijk effectief tot uitvoering van energiebeleid kunnen komen op de thema's warmtetransitie, netcongestie-oplossingen en lokaal eigendom. Het gaat hierbij om gemeentegrensoverschrijdende thema's die zo complex zijn dat het nuttig is om gezamenlijke capaciteit en expertise te organiseren. Deze thema's zijn uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma. In dit Uitvoeringsprogramma is rekening gehouden met adviezen vanuit het Inwonersforum en vanuit de Meedenktank van belangenorganisaties.

De Energiestrategie Twente 2.0 kan gezien worden als een programma onder de Omgevingswet. Dit is een beleidsinstrument waarin beleid nader uitgewerkt wordt. Het vaststellen van een dergelijk programma is de bevoegdheid van de colleges van B&W, het college van GS en het Dagelijks Bestuur van Waterschap Vechtstromen. Het besluitvormingsproces biedt de gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het Waterschap de kans voorafgaand aan de vaststelling van het programma geconsulteerd te worden.

We vragen u in te stemmen met de door ons college vastgestelde reactie. De integrale reactie wordt aangeboden aan de voorzitter van het Breed Bestuurlijk Overleg RES. De reactie zal meegenomen worden bij het opstellen van de ontwerp Energiestrategie Twente 2.0, die naar verwachting in januari 2025 voor vaststelling zal worden voorgelegd aan de colleges van B&W van de Twentse gemeenten, Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel en het dagelijks bestuur van het Waterschap Vechtstromen.

2 Beoogd resultaat
De Energiestrategie Twente 2.0 bevestigt de kwantitatieve opgave voor de opwekking van duurzame energie die in de RES 1.0 zijn gemaakt. En nieuwe afspraken worden vastgelegd om de Twentse samenwerking bij de ontwikkeling en uitvoering van energiebeleid te versterken.

3 Argumenten
3.1. Het is wenselijk om uw gemeenteraad te informeren over de stand van zaken van de RES Twente
De zogenaamde initiatiefgroep – een vertegenwoordiging van de Twentse raadsleden- is de afgelopen tijd periodiek bijgepraat over de stand van zaken rond de RES Twente. Het is al weer langere tijd geleden dat de voltallige gemeenteraad is geïnformeerd. In dit raadsvoorstel wordt het proces van de laatste periode geschetst, en wordt de inhoud van de concept Energiestrategie Twente 2.0 op hoofdlijnen toegelicht. Raadsleden hebben een uitnodiging ontvangen voor een digitale sessie waarin ze geïnformeerd worden over het proces en de inhoud van de concept Energie Strategie Twente. Deze sessies waren op 2 en 5 september. Op 26 september heeft nog een laatste digitale inloopbijeenkomst plaatsgevonden.

3.2. Door uw raad voor te stellen in te stemmen met de reactie kan deze als integrale reactie namens college en raad aangeboden worden.
De integrale reacties van de gemeente Borne en van de andere Twentse gemeenten, provincie en waterschap vormen input voor het opstellen van de definitieve Energiestrategie Twente 2.0. Deze wordt volgens de planning in januari 2025 door colleges, gedeputeerde staten en dagelijks bestuur waterschap vastgesteld.

4 Kanttekeningen
Omdat consultatie van uw raad geen verplichting is, is er een alternatief om de concept Energiestrategie Twente 2.0 niet voor consultatie aan u voor te leggen.
Dit is – gezien de wens tot draagvlak voor de toekomstige samenwerking – niet gewenst.

5 Kosten, baten en dekking
Er zijn geen kosten verbonden aan dit voorstel. De partners in de RES samenwerking dragen naar rato bij in de gemeenschappelijke ambtelijke en bestuurlijke overleggen. De bijdrage vanuit de gemeente Borne is verwerkt in de programmabegroting Duurzaamheid.

6 Vervolg na besluitvorming
Na besluitvorming door uw raad wordt de definitieve reactie namens college en raad van Borne aangeboden aan de voorzitter van het Breed Bestuurlijk Overleg RES Twente. De ingediende reactie wordt meegenomen bij het opstellen van de ontwerp Energiestrategie Twente 2.0 en volgens planning in januari 2025 voorgelegd voor vaststelling door het college.

Voorstel
Aan de raad wordt voorgesteld om:
1. Kennis te nemen van de concept Energiestrategie Twente 2.0
2. In te stemmen met de reactie op de concept Energiestrategie Twente 2.0.

Bijlage(n)

24int04158	Raadsbesluit Concept Energiestrategie Twente 2.0
24bij08419	Aanbiedingsbrief Concept Energiestrategie Twente 2.0
24bij08420	Concept Energiestrategie Twente 2.0
24uit08888	Reactie gemeente Borne

Borne, 1 oktober 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,

de secretaris,	de burgemeester,
J. Meijerink	drs. J.H.R. Pierik